

De Heus heeft dood van velen op zijn geweten

Door zijn toedoen „Oranje Vrijbuiters” uitgemoord

De Utrechter Joh. de Heus uit Utrecht, oud 31 jaar en monteur van beroep, maakte in 1943 een rare zwaai van goed Nederlander (illegaal werker) naar helper van de Duitsers (Sipo). Hij werd in dat jaar op 24 Aug. door de Duitsers wegens illegale activiteit gearresteerd en in de gevangenis te Scheveningen opgesloten. Daar werd hij voor de keus gesteld: doodstraf en ter doodbrenging van zijn ouders of diensten verrichten voor de Sicherheitspolizei. De Heus deed geen moeite zijn ouders te laten onderduiken. Hij koos: dienstname bij de Sipo.

„Welke motieven had U daarvoor?” vroeg de president van de Bijz. Strafkamer, prof. dr L. W. G. Scholten. „Angst” moest verdachte toegeven. „En onenigheid met de organisatie”. (O.m. met J. v. d. V. over levensmiddelenkaarten).

Ik ben ontvlucht.....

„Het was toch gewoonte, dat illegale werkers elkaar trouw bleven tot in de dood”, merkte de president op. „Een Nederlander stuurde niet een andere Nederlander naar de Sipo”. Verdachte was n.l. onder die voorwaarde losgelaten, dat hij ex-medestrijders van zijn groep „de Oranje Vrijbuiters” uit Utrecht, aan de Sipo zou overleveren. Hij wendde aan zijn kameraden voor, dat hij uit de gevangenis was ontvlucht. In 1944 dook hij enige tijd onder bij Van der F. Hoewel hij van de omgeving alle mogelijke medewerking kon krijgen om voorgoed voor de Sipo te verdwijnen, deed hij daar geen moeite voor. Hij stapte niet af van de plannen om de Sipo te helpen. ....

J. v. d. V. kreeg op den duur de scheve toestand in de gaten. Hij bedreigde verdachte, maar deze vond daarin geen reden om in het goede spoor terug te keren. Integendeel, hij liet v. d. V. meedelen, dat hij hem zou laten arresteren, als hij met dreigen doorging. J. v. d. V. is naderhand door de Sipo gearresteerd, evenals de leider van de „Oranje Vrijbuiters”, K.

Postma, en een der leden van die groep, H. F. v. R. Verdachte had hun adres opgegeven.

In overleg met de Sipo te Den Haag, stelde verdachte aan de „Oranje Vrijbuiters” voor een overval te plegen op het distributiekantoor te Elst. De leden (L. C. Hey, C. Hey, A. H. Hey en P. Verhage), die aan deze overval zouden deelnemen, werden door verdachte aan een „goede” Nederlander, een z.g. politieagent V. die evenwel voor de Sipo werkte, voorgesteld.

Deze V. ontmoette de verzetslieden in Arnhem, waar hij hen van wapens zou voorzien. A. H. Heij vergezelde de Heus in een auto, terwijl de anderen in andere auto's gingen.

Bij het huis van V. werden enkelen gearresteerd en bij 'n garage in de buurt de anderen. Allen werden naar de strafgevangenis in Scheveningen gevoerd, waar A. H. Heij na enige tijd kon aanschouwen, hoe zijn broers en vrienden werden gefusilleerd.

Verdachte maakte voorts aan de Sipo het adres bekend van de verloofde van de Oranje Vrijbuiters R. H. Abma, welke laatste door de Duitsers werd gezocht. Abma werd gearresteerd. Dank zij het feit, dat De Heus een samenkomst arrangeerde met A. J. R. Hegge, kon de Sipo deze gevangennemen. J. v. d. Voort, van wie verdachte wist, dat hij in de verzetsgroep van de Oranje Vrijbuiters werkte, werd eveneens in kennis gebracht met een Sipo-handlanger, die doorging voor goed Nederlander. Hij ging zoals reeds vermeld, dezelfde weg als zijn vrienden. Hij werd echter niet ter dood gebracht. Ook gaf verdachte aan de Sipo het adres op van een illegale werker, R. van Aalst.

Toen verdachte in Utrecht zijn spel had gespeeld, werd hij naar Roermond gedirigeerd, waar hij

zich indrong in de verzetsgroep „De Valkenier”. Door zijn toedoen werden o.m. A. J. Dahmen en J. E. Jansen gearresteerd. Ook zij werden als de anderen gefusilleerd.

Verdachte ontkende het ten laste gelegde slechts op enkele details. De getuigen vertelden nog eens uitvoerig hoe de gebeurtenissen zich hadden toegedragen.

Bij het ter perse gaan van dit nummer vernemen wij, dat de eis in de zaak-De Heus luidt: 15 jaar met aftrek en ontzetting van alle rechten gedurende het leven.